

Rapport September 2009

Om advokaters taushetsplikt

Sammendrag 1

- Resultatene fra den kvantitative undersøkelsen bekrefter i stor grad funnene fra den kvalitative delen av prosjektet, men nyanserer bildet på en del punkter.
- Respondentene er bedt om å vurdere sin tillit til advokaters overholdelse av taushetsplikt relativt ift 3 andre yrkesgrupper:
 - Innenfor den begrensningen som ligger i spørsmålet (fire gitte yrkesgrupper som skal rangeres) kan vi konkludere med at det er relativt stor spredning i befolkningens tillit til advokater.

Hvis vi tolker rangering som nr 1 som *stor tillit* og rangering som nr 4 som *liten tillit*, så har 15% av befolkningen stor tillit til at advokater overholder taushetsplikten og 21% har liten tillit, og resten, 64% har en middels, betinget tillit; en tillit som er lavere enn tilsvarende for leger, men bedre enn tilsvarende for offentlig ansatte.

Tilliten til advokater skiller seg fra tilliten til ansatte i politiet, ved at en større andel rangerer advokater lavest/ som nr 4, 21%, mens tilsvarende for ansatte i politiet er 14%; forskjellen er signifikant.

De som selv har benyttet advokat en eller annen gang, har mer tillit til advokater og mer kunnskaper om temaet enn de som ikke har benyttet advokat. 57% av som har benyttet advokat rangerer advokater som enten nr 1 eller 2, mens tilsvarende for de som ikke har benyttet advokat er 44%. Forskjellen er signifikant.
- Respondentene er bedt om å gi sin vurdering av et tenkt tilfelle hvor advokaten ikke lenger har taushetsplikt og hvilke konsekvenser det mest sannsynlig får for den enkeltes adferd.
 - Flertallet, 72%, er seg i noen grad bevisste på hvilke konsekvenser fravær av advokaters taushetsplikt kan gi, i og med at 40% i så tilfelle ville *unnlatt å oppsøke advokat* og 32% ville *holdt tilbake opplysninger*.

Andelen som ville unnlatt å oppsøke advokat øker proporsjonalt med økt utdanning, slik at blant de som har universitets-/ høyskoleutdanning av mer enn 4 års varighet, er det *kun 9% som ville lagt fram sannheten*, 55% ville unnlatt å oppsøke advokat og 27% ville holdt tilbake opplysninger.

Sammendrag 2

Respondentene ble bedt om å gi sin vurdering av 3 tenkte tilfeller om hvor grensene for advokaters taushetsplikt går.

- Den kvalitative undersøkelsen ga indikasjoner på at det er store variasjoner når det gjelder kunnskap om hvor grensene for advokaters taushetsplikt går. De kvantitative resultatene bekrefter dette.
- Når respondentene får seg forelagt et såpass spesifikt tilfelle som at en advokat får kjennskap til drapsmistanker overfor klienten, kan det virke enkelt å svare at – ja, advokaten bør melde fra til politiet, og et klart flertall, 79% svarer ja til dette.
- Bringer vi inn liknings- og andre offentlige myndigheters eventuelle krav om innsyn, er spredningen større og kunnskapene trolig mindre.
- Det kan også synes relativt enkelt å svare "ikke akseptabelt" på spørsmål om likningsmyndighetene bør få innsyn hos advokaten, og flertallet, 64%, svarer dette. Men andelen som svarer "ikke akseptabelt" øker proporsjonalt med alder; svarandelen varierer fra 56% blant 20-åringene til 69% blant de over 60 år. Interessant er det også at *menn* i signifikant mindre grad enn kvinner aksepterer innsyn fra likingsmyndighetene.
- På spørsmål om man tror *det er mulig* for offentlige myndigheter å få innsyn, er svarfordelingen jevnere og det synes å være vanskeligere å svare på enn de to foregående tilfellene; 43% svarer nei, 33% ja, og 24% vet ikke. På dette spørsmålet er det heller ingen systematisk variasjon ift utdanning, alder eller kjønn, hvilket også indikerer større usikkerhet og mindre kunnskaper om problemstillingen.

Fakta om undersøkelsen

- 505 intervju gjennomført av TNS Gallup ved hjelp av e-post i tiden 4.-7.sept 2009.
- Utvalget er representativt for befolkningen innenfor 25-65 år, og er trukket fra TNS Galluppanelet.
- Spørreskjemaet som er benyttet i undersøkelsen er gjengitt under vedlegg.

- Kontaktperson hos oppdragsgiver Den Norske Advokatforening er Øyvind Precht-Jensen.
- Ansvarlig prosjektleder hos TNS Gallup er Kari Nilseng, tlf. 90521609. [Mailto:kari.nilseng@tns-gallup.no](mailto:kari.nilseng@tns-gallup.no)

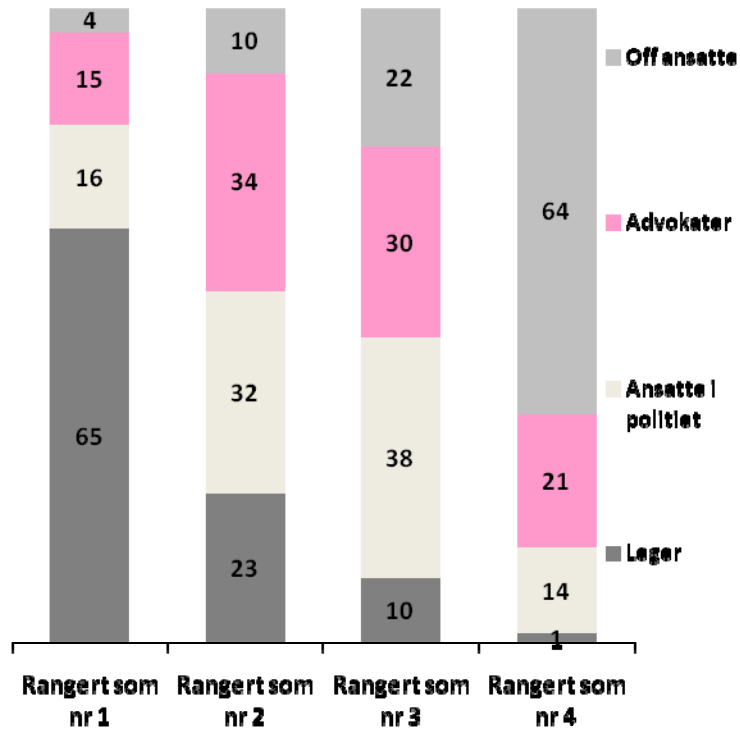

Resultater

Leger rangeres høyest av de fire kategoriene

Q2 - Under har vi listet opp 4 yrkesgrupper som alle er underlagt taushetsplikt. Hvilken av følgende yrkesgrupper har du mest tillit til at overholder sin taushetsplikt? (Roter rekkefølge) (INFOTEXT:) Ranger yrkesgruppene ved at den gruppen du har mest tillit til settes som nr 1 osv, og den gruppen du har minst tillit til settes som nr 4.

1 % av base n=505.

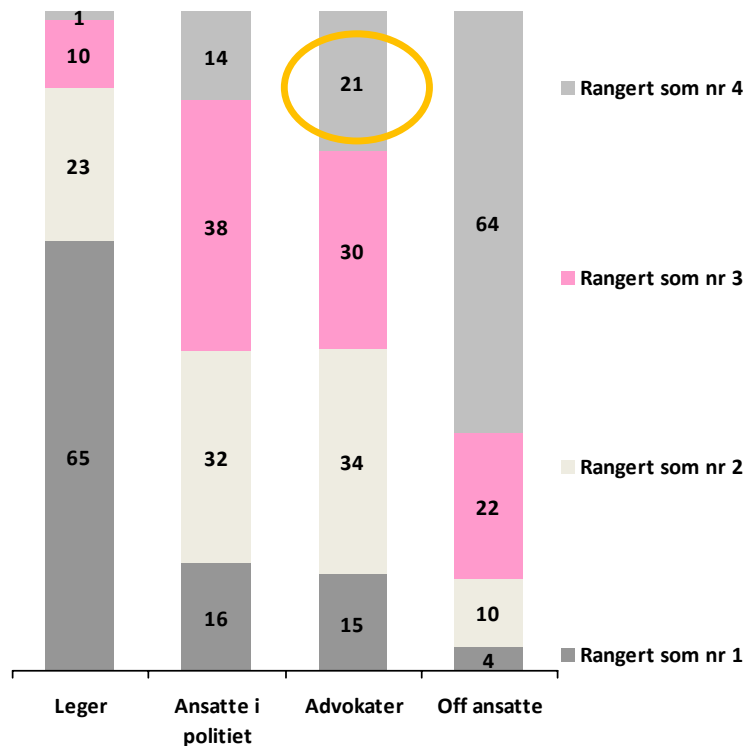

- Respondentene er bedt om å rangere 4 yrkesgrupper opp i mot hverandre, dvs det var ikke gitt noen mulighet til også å likestille gruppene noe som kunne gitt andre resultater.
- Av de fire yrkesgruppene vi har stilt spørsmål om, er det *leger* befolkningen har mest tillit til at overholder taushetsplikten. 65% rangerer leger som nr 1 av de fire.
- Advokater og ansatte i politiet rangeres relativt likt, på "andre plass", mens offentlig ansatte rangeres lavest av de fire.
- Se også neste side.

Flere rangerer advokater *lavest* sammenlignet med ansatte i politiet.

Q2 – " Under har vi listet opp 4 yrkesgrupper som alle er underlagt taushetsplikt. Hvilken av følgende yrkesgrupper har du mest tillit til at overholder sin taushetsplikt? (Roter rekkefølge) (INFOTEXT:) Ranger yrkesgruppene ved at den gruppen du har mest tillit til settes som nr 1 osv, og den gruppen du har minst tillit til settes som nr 4.

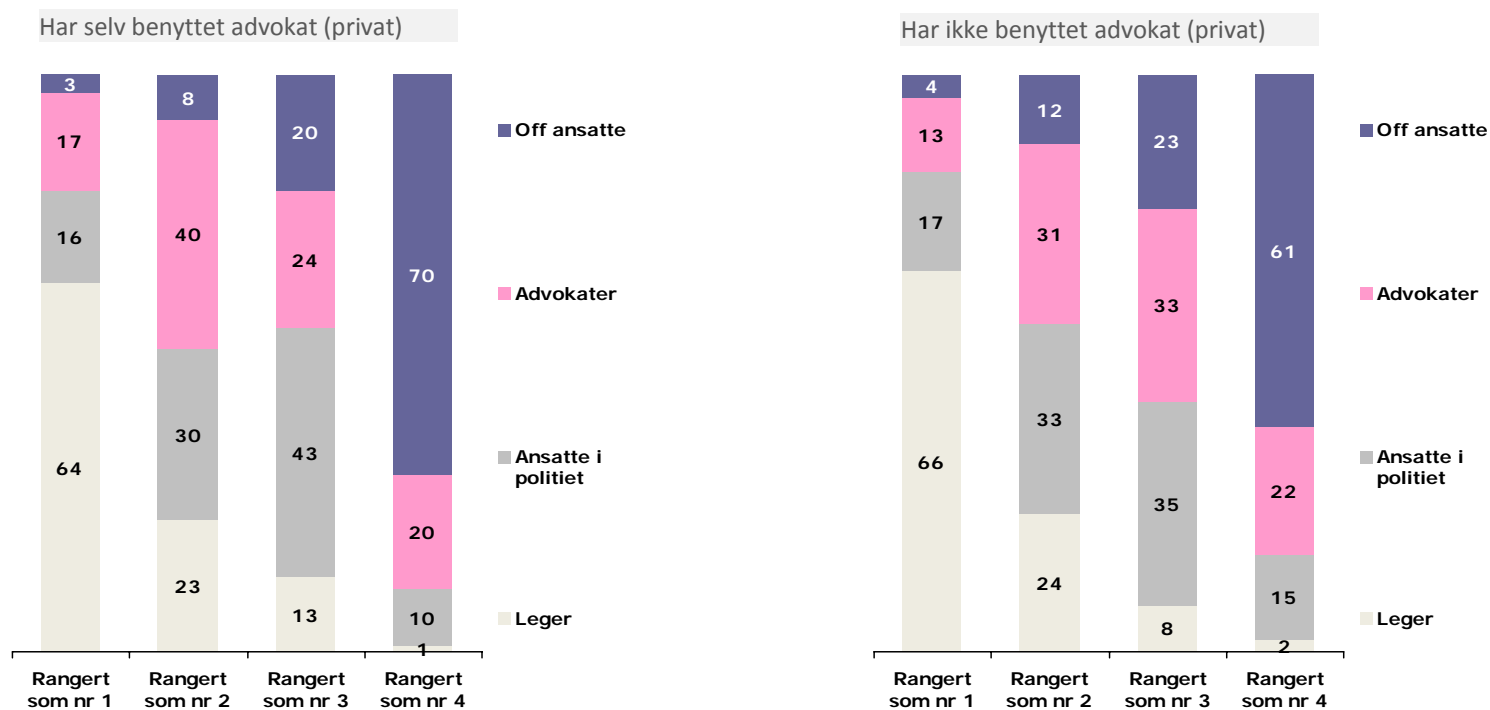
1 % av base n=505.

- Tilliten til advokater er totalt sett ganske lik tilliten til *ansatte i politiet* – og de to yrkesgruppene advokater og politi rangeres totalt sett som nr 2.
- Men i den grad befolkningen har ulik grad av tillit til de to yrkesgruppene, er det signifikant flere, 21%, som rangerer advokater som nr 4, *lavest*, mot 14% som rangerer ansatte i politiet lavest. Tilliten til advokater kan dermed sies å være noe mer *polarisert* enn tilliten til ansatte i politiet som er mer middels.

Å benytte advokat inngir tillit

” Under har vi listet opp 4 yrkesgrupper som alle er underlagt taushetsplikt. Hvilken av følgende yrkesgrupper har du mest tillit til at overholder sin taushetsplikt? (Roter rekkefølge) (INFOTEXT:) Ranger yrkesgruppene ved at den gruppen du har mest tillit til settes som nr 1 osv, og den gruppen du har minst tillit til settes som nr 4. 1% av n=185 som selv har benyttet advokat en el annen gang, og n=320 som selv ikke har benyttet advokat noen gang.

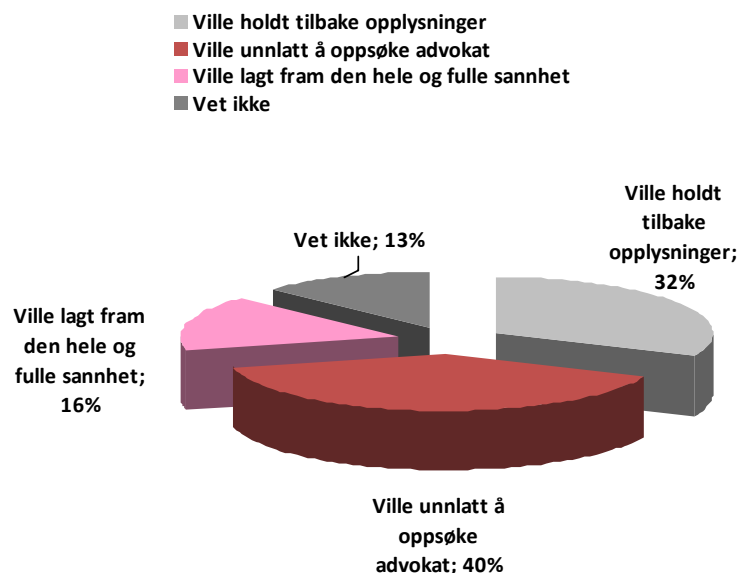

- De som selv har benyttet advokat har mer tillit til advokater enn de som ikke har benyttet advokat. 57% av som har benyttet advokat rangerer advokater som *enten* nr 1 eller 2, mens tilsvarende for de som ikke har benyttet advokat er 44%. Forskjellen er signifikant.

Tilliten til advokater er betinget av overholdelse av taushetsplikten

Q2 - Tenk deg at du engasjerer en advokat i forbindelse med en familietvist med høyst private og kanskje ufordelaktige opplysninger om deg og din familie. Tenk deg videre at advokaten ikke har taushetsplikt om disse forholdene. Hvordan ville du forholde deg til advokaten?

1 % av base n = 505.

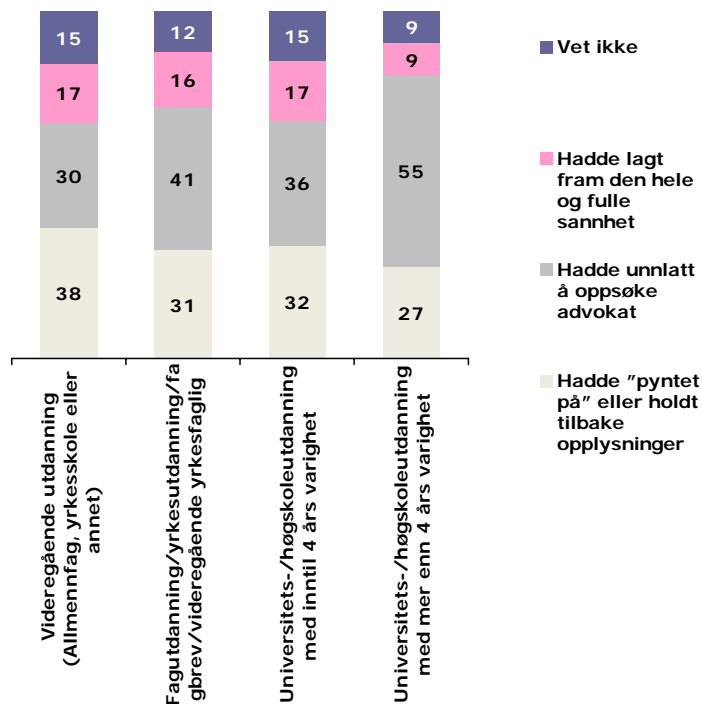

- Kun 16% ville ut i fra den gitte problemstillingen ha lagt fram den hele og fulle sannhet for advokaten. Dette kan sies å være en illustrasjon på hvordan overholdelse av taushetsplikten er en betingelse for rettssikkerheten i samfunnet. Taushetsplikten gjør at klienten kan tørre å være ærlig overfor advokaten og at advokaten i sin tur kan føre saken best mulig for sin klient.
- De øvrige 84% ville enten unnlatt å benytte advokat (40%), holdt tilbake opplysninger for advokaten (32%), eller de vet ikke hva de ville ha gjort (13%).
- De som selv aldri har benyttet advokat er signifikant mer usikre og svarer i større grad vet ikke, 17%, enn de som har benyttet advokat en eller flere ganger; 5% av disse svarer vet ikke. Blant de som ikke har benyttet advokat går den økte vet ikke-andelen på bekostning av andelen som ville lagt fram sannheten; blant disse er det kun 13% som sannsynligvis ville sagt sannheten. (Se graf side 16.)

Resultatet varierer med utdanningsnivået

Q2 - Tenk deg at du engasjerer en advokat i forbindelse med en familietvist med høyst private og kanskje ufordelaktige opplysninger om deg og din familie. Tenk deg videre at advokaten ikke har taushetsplikt om disse forholdene. Hvordan ville du forholde deg til advokaten?

1% av n= 505

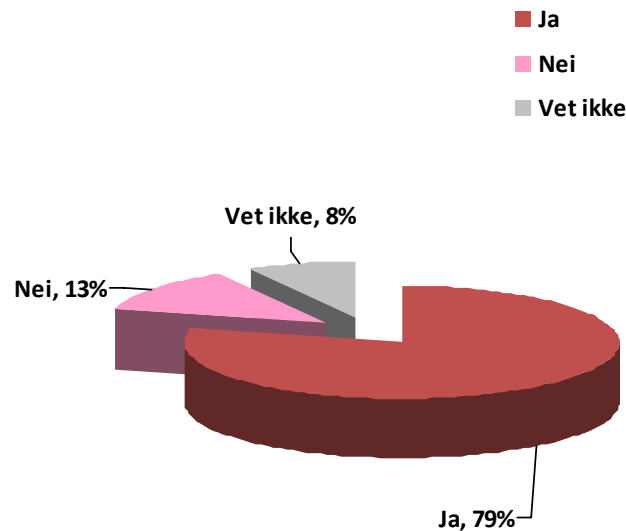

- Det er en tendens i resultatet på dette spørsmålet, men i noen grad også på de andre spørsmålene, at svarene varierer med respondentenes utdanningsnivå.
- I forhold til den gitte problemstillingen øker andelen som ville unnlatt å oppsøke advokat og tilsvarende nedgang på de andre svaralternativene, i takt med økt utdanning.
- Blant de som har universitets- /høgskoleutdanning på mer enn 4 år er det hele 55% som hadde unnlatt å oppsøke advokat, mot 30% blant de med lavest utdanning.

Grener for taushetsplikt? Mistanke om drap, ja.

Q3 – En advokat som bistår en klient i forbindelse med en nabo vist har oppdaget forhold som tilsier at klienten kan ha begått et drap. Synes du at advokaten bør melde fra til politiet?

1 % av base n = 505.

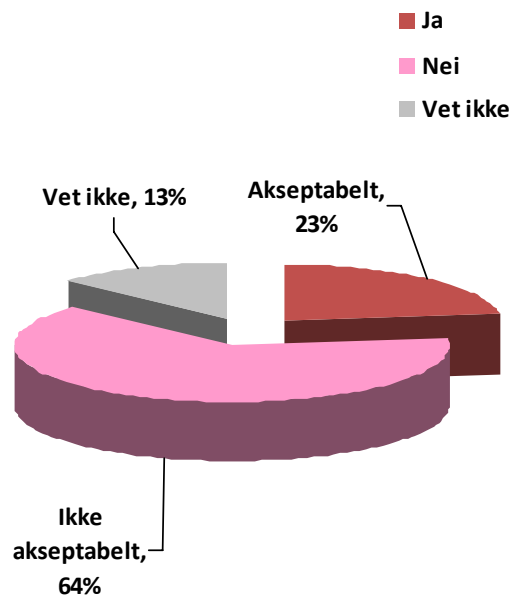

- Når et såpass spesifikt og alvorlig forhold som mistanke om drap bringes inn i problemstillingen, ser det ut til å være enklere å svare enn hva gjelder regler for offentlige myndigheters innsynsrett osv.
- 79% mener at advokaten bør melde fra om sine mistanker. Her har med andre ord taushetsplikten en slags grense i og med at et såpass klart flertall svarer 'ja'.
- Men det er fortsatt 13% som svarer 'nei' og det er nærliggende å tolke at for disse er ikke en gang mistanke om drap grunn nok til å bryte taushetsplikten, i dette tilfellet overfor politiet.
- På dette spørsmålet er det ubetydelige forskjeller mellom de som har og ikke har benyttet advokat.
- Men interessant er at vet ikke-andelen er omvendt proporsjonal med **alder**; fra 14% 'vet ikke' i gruppen 25-29 år og ned til 2% 'vet ikke' blant de over 60 år.

Grenser for taushetsplikt? Likningsmyndighetene, nei!

Q4 – Synes du det er akseptabelt at likningsmyndighetene får innsyn i opplysninger som klienten har betrodd sin advokat?

1 % av base n = 505.

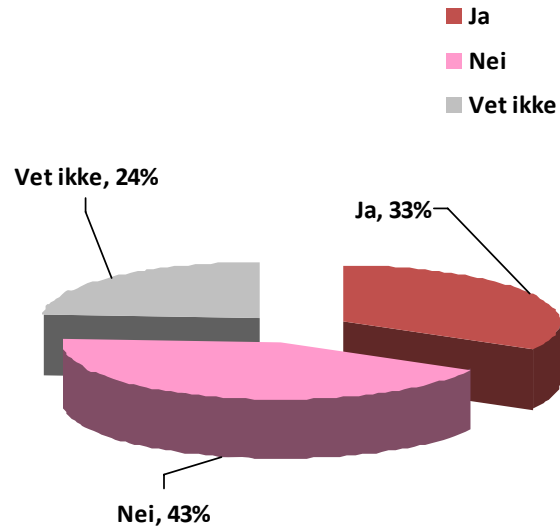

- Det kan også synes relativt enkelt å mene at det ikke er akseptabelt at likningsmyndighetene får innsyn hos advokaten; flertallet, 64% svarer "ikke akseptabelt".
- Også på dette spørsmålet er andelen som svarer "ikke akseptabelt" proporsjonal med alder; svarandelen varierer fra 56% blant 20-åringene til 69% blant de over 60 år.
- Interessant er det også at menn i signifikant mindre grad enn kvinner aksepterer innsyn fra likningsmyndighetene; 69% menn svarer "ikke akseptabelt" mot 58% kvinner; blant kvinnene er det tilsvarende flere som svarer "vet ikke", 18%.

Grenser for taushetsplikt? Offentlige myndigheter

Q5 – Tror du det er mulig for offentlige myndigheter å få innsyn i opplysninger som klienten har betrodd sin advokat?

1 % av base n = 505.

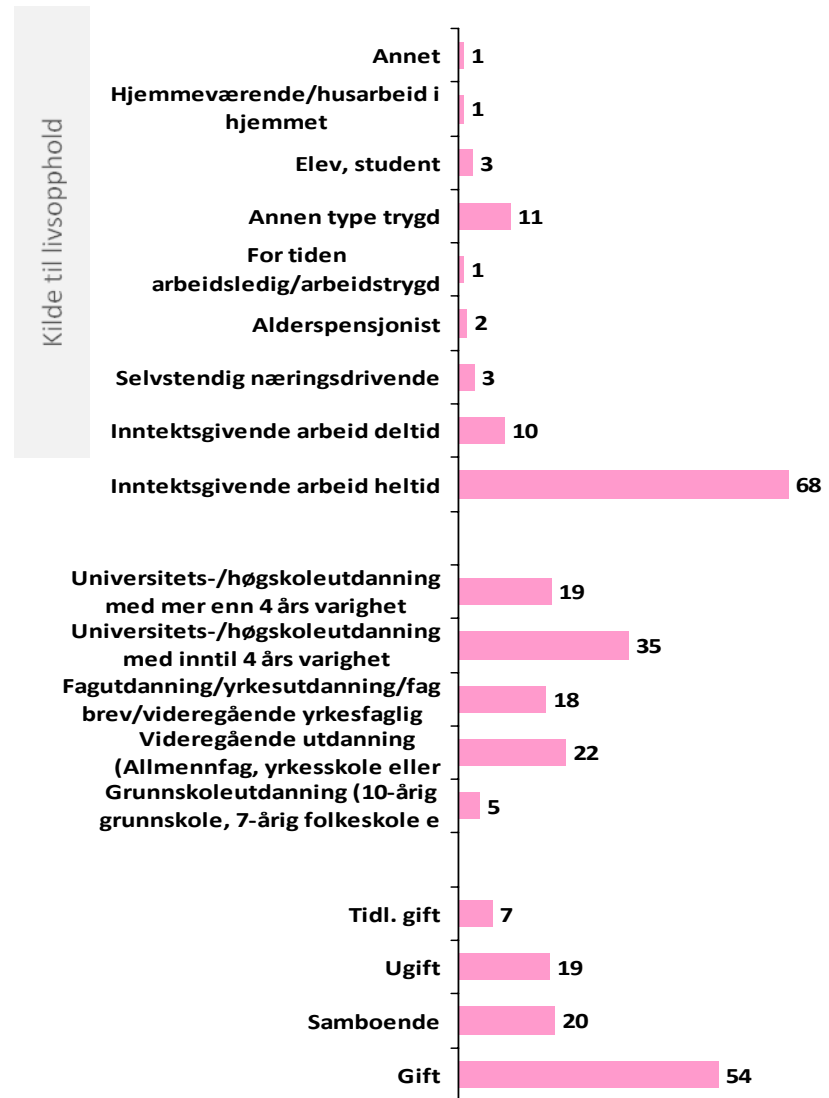
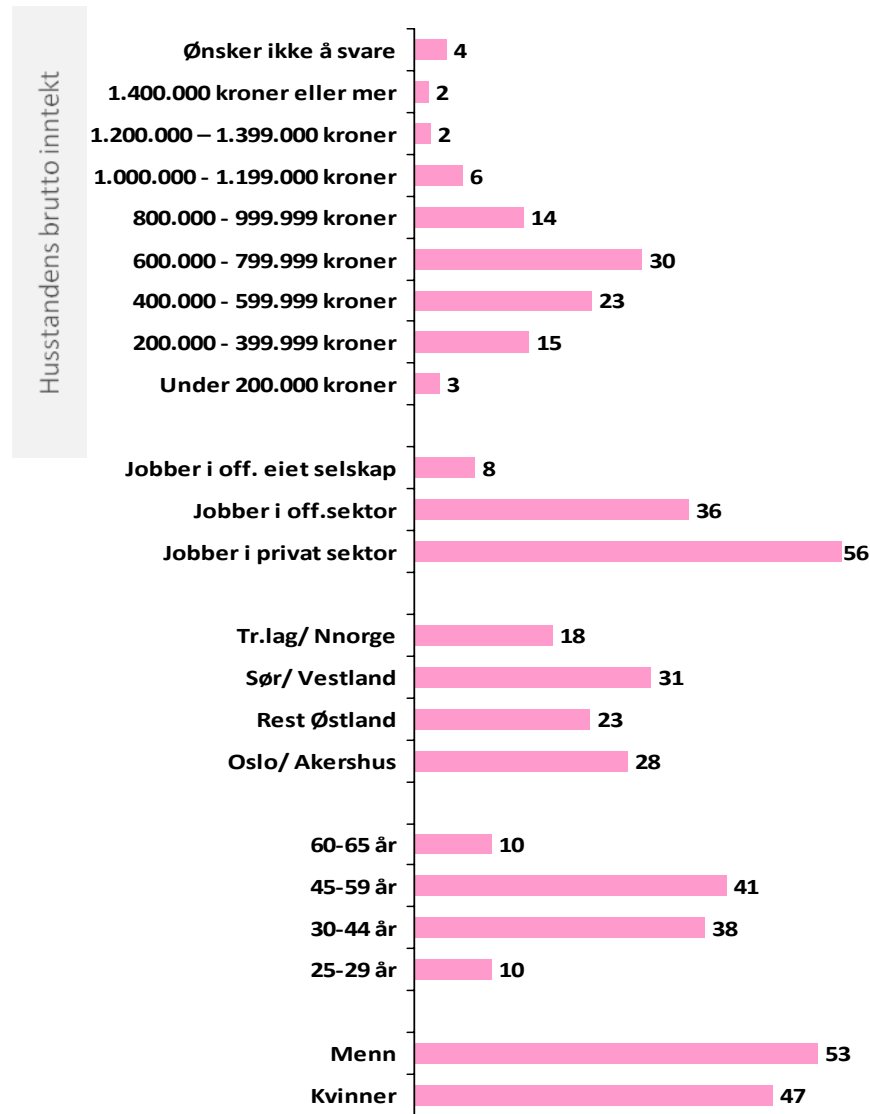

- Der vi i de to foregående tilfellene ba om respondentens egen vurdering av hva som kan sies å være akseptabelt eller ikke, er svaret på denne problemstillingen mer avhengig av kunnskap og erfaring, men respondentene er bedt å svare *hva de tror*.
- Svarene er ganske likt fordelt; flertallet, 43%, svarer 'nei', 33% svarer 'ja', mens hele 24% 'vet ikke', noe som direkte uttrykker usikkerhet.
- Blant de som selv har benyttet advokat er det flere, 49%, som svarer 'nei', mens det fortsatt er høy vet ikke-andel også blant disse, 28%.
- Resultatene tyder på at menigmanns kunnskaper om dette er begrenset.

Bakgrunnsinfo.

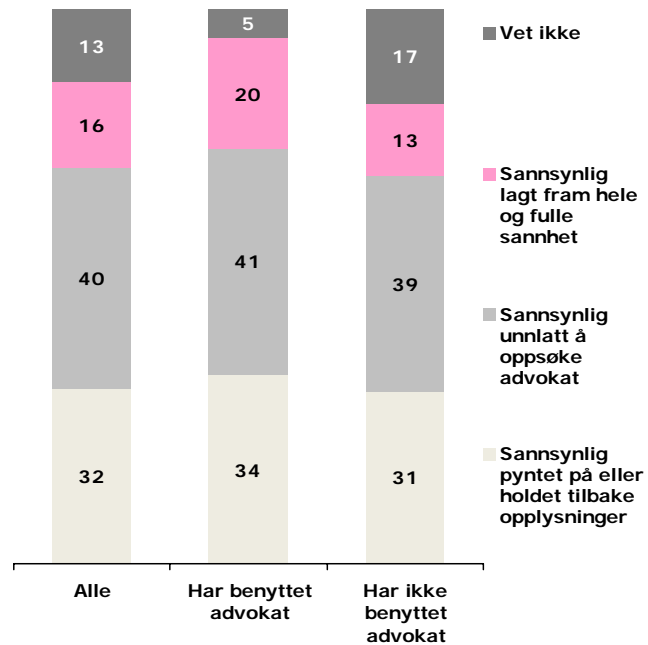
Fordelinger i utvalget.

Q2 – splittet på om har benyttet advokat eller ikke

Q2 - Tenk deg at du engasjerer en advokat i forbindelse med en familietvist med høyst private og kanskje ufordelaktige opplysninger om deg og din familie. Tenk deg videre at advokaten ikke har taushetsplikt om disse forholdene. Hvordan ville du forholde deg til advokaten?

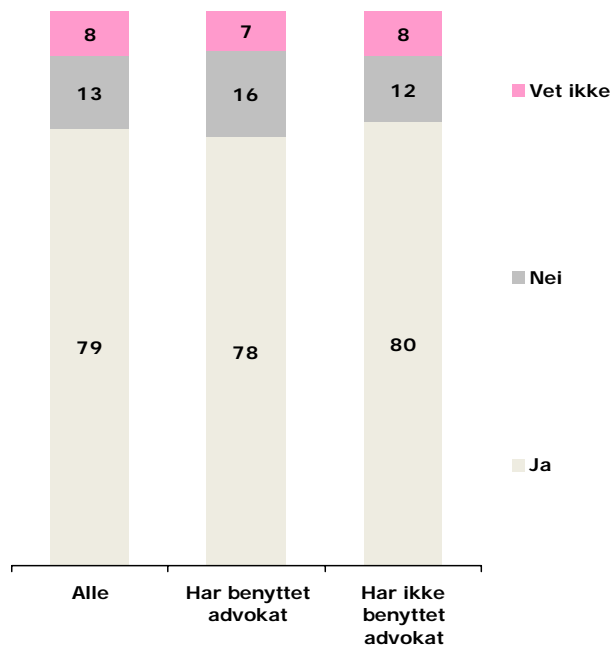
1 % av base n = 505, hhv 185 som har benyttet advokat og 320 som ikke har benyttet.

Q3 – splittet på om har benyttet advokat eller ikke

Q3 – En advokat som bistår en klient i forbindelse med en nabo-vist har oppdaget forhold som tilsier at klienten kan ha begått et drap. Synes du at advokaten bør melde fra til politiet?

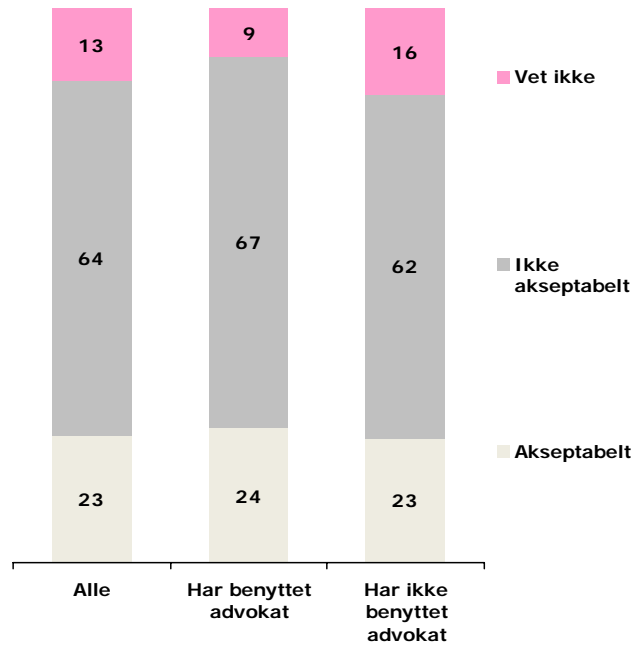
1 % av base n = 505, hhv 185 som har benyttet advokat og 320 som ikke har benyttet.

Q4 – splittet på om har benyttet advokat eller ikke

Q4 – Synes du det er akseptabelt at likningsmyndighetene får innsyn i opplysninger som klienten har betrodd sin advokat?

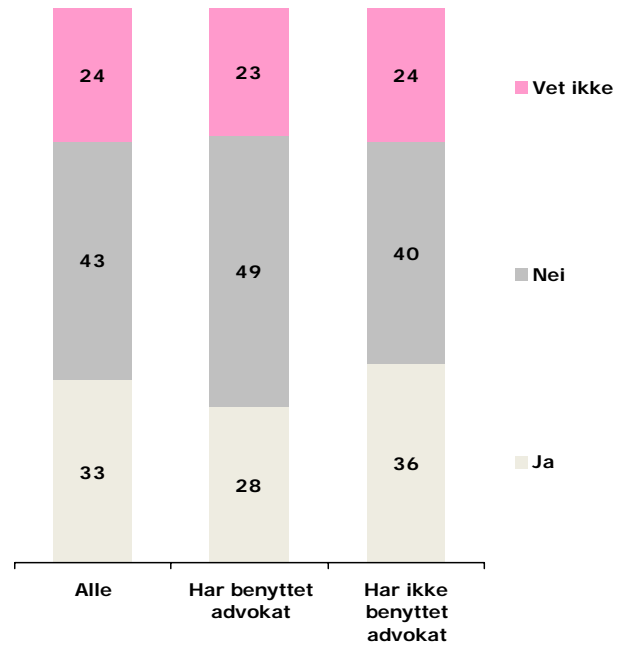
1 % av base n = 505, hhv 185 som har benyttet advokat og 320 som ikke har benyttet.

Q5 – splittet på om har benyttet advokat eller ikke

Q5 – Tror du det er mulig for offentlige myndigheter å få innsyn i opplysninger som klienten har betrodd sin advokat?

1 % av base n = 505, hhv 185 som har benyttet advokat og 320 som ikke har benyttet.

Spørreskjema, side 1

626511 - DEN NORSKE ADVOKATFORENING - ADVOKATERS TAUSHETSPLIKT

info1 - info1

Dette er en undersøkelse om advokaters taushetsplikt. Vi er ikke ute etter noen form for fasitsvar, men snarere å få vite noe om i hvilken grad du er opptatt av dette temaet og om du har noen oppfatninger om hva taushetsplikten innebærer.

q1 - q1

[Randomized answerlist ♦ Field width=1 ♦ Not required ♦ Ranking]

Under har vi listet opp 4 yrkesgrupper som alle er underlagt taushetsplikt. Hvilken av følgende yrkesgrupper har du mest tillit til at overholder sin taushetsplikt?

Ranger yrkesgruppene ved at den gruppen du har mest tillit til settes som nr 1 osv, og den gruppen du har minst tillit til settes som nr 4.

- ___ Advokat (1)
- ___ Offentlig ansatte (eks.vis. NAV-ansatte og ansatte i ligningsmyndighetene) (2)
- ___ Ansatte i politiet (4)
- ___ Leger (5)

q2 - q2

[Field width=1]

Tenk deg at du engasjerer en advokat i forbindelse med en familietvist med høyst private og kanskje ufordelaktige opplysninger om deg og din familie. Tenk deg videre at advokaten ikke har taushetsplikt om disse forholdene. Hvordan vil du da forholde deg til advokaten?

- Det er sannsynlig at du hadde "pyntet på" eller holdt tilbake opplysninger for advokaten (1)
- Det er sannsynlig at du hadde unnlatt å oppsøke advokat (2)
- Det er sannsynlig at du hadde lagt fram den hele og fulle sannhet for advokaten (3)
- Vet ikke (4)

q3 - q3

[Field width=1]

En advokat som bistår en klient i forbindelse med en nabotvist har oppdaget forhold som tilsier at klienten kan ha begått et drap. Synes du at advokaten bør melde fra til politiet?

- Ja (1)
- Nei (2)
- Vet ikke (3)

Spørreskjema, side 2

q4 - q4

[Field width=1]

Synes du det er akseptabelt at likningsmyndighetene får innsyn i opplysninger som klienten har betrodd sin advokat?

- Akseptabelt (1)
- Ikke akseptabelt (2)
- Vet ikke (3)

q5 - q5

[Field width=1]

Tror du det er mulig for offentlige myndigheter å få innsyn i opplysninger som klienten har betrodd sin advokat?

- Ja (1)
- Nei (2)
- Vet ikke (3)

q6 - q6

[Field width=1]

Har du selv benyttet advokat privat noen gang? ?

- Ja (1)
- Nei (2)
- Vet ikke (3)

kommentar - Har du synspunkter eller kommentarer til undersøkelsen du nå har besvart?

[Not required]

Har du synspunkter eller kommentarer til undersøkelsen du nå har besvart?

CompleteSurveyScript

Takk for at du deltok i undersøkelsen!